

**1 Karel
Michiels**

**Biografie
van een
mythisch
jaar**

1968

LANNOO

— 7 —

Het jaar dat mijn leven kleur heeft gegeven

— 9 —

JANUARI

‘Wij gaan deze universiteit afbreken!’

— 33 —

FEBRUARI

‘Want de arbeider wikt,
maar het kapitaal beschikt’

— 61 —

MAART

‘Liever dood dan rood’

— 79 —

APRIL

‘Opgewonden negers wierpen
met stenen naar de politie’

— 103 —

MEI

‘Ons mei ’68 in Hengelhoef’

— 127 —

JUNI

‘Seks is de toevlucht van de geestloze’

— 153 —

JULI

‘Vijf dollar voor geboortebeperving
is rendabeler dan honderd dollar ontwikkelingsgeld’

— 175 —

AUGUSTUS

‘De afschuwelijke geur van hotdog
vermengd met bier en frieten’

— 197 —

SEPTEMBER

‘De lichtheid van onze vingers doet
uw muren trillen’

— 217 —

OKTOBER

‘De sprong naar de volgende eeuw’

— 239 —

NOVEMBER

‘Verschrikkelijk zalig ding
om op te peuzelen’

— 259 —

DECEMBER

‘Het is gelukt,
wij komen terug naar de aarde’

— 281 —

Selectieve bibliografie

Het jaar dat mijn leven kleur heeft gegeven

DIT BOEK IS GEEN OBJECTIEF VERSLAG van het memorabele jaar 1968. Voor zover objectiviteit al bestaat en niet elk jaar denkwaardig is. Maar de selectie van het nieuws is op zich al een subjectieve keuze en ik heb de actualiteit van toen ook vermengd met persoonlijke herinneringen en beschouwingen.

Er was dat jaar in elk geval heel wat nieuws te rapen. Leuven Vlaams, de hits van Marc Dex, de Meirevolutie, Panamarenko op de bres voor het Conscienceplein, de Praagse Lente, de protest-songs van Miek en Roel, de sprong van de eeuw op de Olympische Spelen, Vietnam, Herman Van Springel tweede in de Tour, de moorden op Martin Luther King en Bobby Kennedy, Hugo Claus veroordeeld wegens zedenschennis, Jazz Bilzen...

Ik heb geprobeerd om alle relevante mensen en gebeurtenissen een plaats te geven in mijn verhaal. Zonder volledigheid te willen nastreven. Dat doe je in het echte leven ook niet. We schrijven allemaal ons eigen verhaal, met de ingrediënten die ons aangereikt worden.

Voor mij is dit wel een objectief boek. Het is de realiteit zoals ik ze heb ervaren en interpreteer. Welke andere werkelijkheid is er voor een auteur? Ik kan alleen maar hopen dat ze u bekend voorkomt, en dat u zich wil laten leiden door een gids die het niet

noodzakelijk beter weet. Maar ik hou wel van mythes, en hun reflectie op de geschiedenis. Ik had me voor deze biografie geen mooier thema kunnen voorstellen dan het mythische jaar dat mijn leven kleur heeft gegeven.

JANUARI

‘WIJ GAAN DEZE UNIVERSITEIT AFBREKEN!’

EEN OORLOGSVERKLARING? Hier in België? Daar herinneren mijn ouders zich niks van. Zij hadden de nieuwjaarsnacht doorgebracht in een of andere Antwerpse feestzaal, waar André Coucke & The Skyliners ten dans speelden. In de vroege uurtjes nog een vers belegde martino in de Panache, de eerste broodjeszaak van 't stad, en een laatste rondje in de Richelieu, het chique café aan de Amerikalei. Veel hadden ze niet geslapen, want de volgende dag wachtte hun (en ons, mijn zusje en mij) de jaarlijkse processie langs de familie om iedereen gelukkig nieuwjaar te wensen, nieuwjaarsbrieven voor te lezen en cadeautjes in ontvangst te nemen. Op de tweede dag van het jaar, een dinsdag, moest mijn vader om vier uur 's morgens alweer naar de *vroegmarkt* op het Zuid, om groenten en fruit in te kopen voor 'de winkel', de kruidenierszaak die mijn ouders samen uitbaatten.

Dus nee, over een oorlogsverklaring hadden ze niets gehoord, en al helemaal niet hier, in de vreedevolle, welvarende maatschappij die ze zelf mee hadden opgebouwd. Ik was een kind en dacht dat al die overvloed in de winkel perfect normaal was. Hele rekken vol snoep, zoetigheid en koekjes, 'confisserie' zei de vertegenwoordiger. Een hok vol bieren, limonades, water en frisdranken. Een grote versafdeling. Tot de rand gevulde koeltogen en diep-

vriezers, toen een nieuwigheid in de sector. Voor mij was het allemaal even vanzelfsprekend. Wist ik veel dat de meeste volwassenen er zelf nog aan moesten wennen. Ze waren de geneugten van de consumptiemaatschappij volop aan het ontdekken, de eerste generatie die zich dat kon veroorloven.

Het stond nochtans in de krant, maar niet in die van ons. *Gazet van Antwerpen* had die dag ander nieuws op de voorpagina: ‘Kentering in Noord-Vietnamese houding’ (er is plots sprake van vredesonderhandelingen), ‘Kongo beschuldigt België van samenzwering’ (om huurlingen te bevrijden) en ‘Spanjaard doodde 26-jarige West-Vlaming te Antwerpen’. De moord was gebeurd op het Falconplein, een plaats die deftige mensen liever meden. Spanjaarden waren toen nog ‘vreemdelingen’, nieuwkomers die vaak met een scheef oog bekeken werden. Bij ons in de straat hing aan het raam van een café een bordje: ‘*Interdit aux Espagnols*’.

‘Dit is een oorlogsverklaring’: zo reageerde *Het Volk*, traditioneel de krant van de christelijke arbeidersbeweging, op een uitspraak van de radicale francofone professor Paul De Visscher in de Waalse krant *La Libre Belgique*, spreekbuis van de Franstalige bourgeoisie. ‘De Vlamingen moeten zich geen illusies maken, de complete Francofone sectie blijft te Leuven.’ De Visscher was decaan van de Francofone Faculteit van de Rechten en ondervoorzitter van de Academische Raad van de toen nog tweetalige universiteit van Leuven. Louvain, wat hem betrof, want daar draaide het natuurlijk om. Leuven Vlaams: het was de eerste politieke slogan die mij werd ingeprent, al was het maar omdat hij in die dagen her en der op de muren stond geklad en regelmatig passeerde in het nieuws. Walen buiten: we scandeerden het weleens op de speelplaats, zoals we betogers op tv hadden zien doen.

Maar een oorlogsverklaring? Was de toestand echt zo ernstig als de media suggereerden? De Vlaamse kwestie is in mijn familie nooit onderwerp van gesprek geweest. Ik heb mijn ouders, ooms, tantes en grootouders de woorden ‘Vlaming’ en ‘Vlaanderen’ bijna nooit in de mond horen nemen. De mannen zullen het bij de nieuwjaarsborrel eerder gehad hebben over de pas ingevoerde alcoholtest. Ze hadden allemaal weleens dronken achter het stuur gezeten, meer dan eens zelfs, vaker dan hun echtgenotes lief was. Maar dat was toch geen misdaad? Moest je daarvoor beboet worden? De vrouwen praatten misschien over *Canzonissima*, de populaire liedjeswedstrijd op tv. Of ze vroegen of ik het kindje nog eens wilde nadoen dat bij Dorus op schoot ‘Poessie Mauw’ had gezongen. Wij keken in die dagen, en nog jaren daarna, even vaak naar de Nederlandse televisie als naar de BRT. En ook daar kwam de Vlaamse kwestie uiteraard zelden of nooit ter sprake.

Wij waren zeker geen uitzondering. Na de Vlaamsgezinde marsen op Brussel in 1961 en 1963 en de vastlegging van de taalgrens had Leuven Vlaams de communautaire tegenstellingen in België nochtans geleidelijk aan op de spits gedreven. Er was een dynamiek op gang gekomen die het politieke leven in dit land tot vandaag beheerst. Maar dat gebeurde niet vanuit de bevolking, zoals Gaston Eyskens in zijn memoires opmerkte. Vijf keer premier geweest (voor de CVP – Christelijke Volkspartij – nu CD&V) en de politieke winnaar van Leuven Vlaams: dan mag je al eens geciteerd worden.

‘De meerderheid onder de Vlamingen stond er onverschillig tegenover,’ schrijft Eyskens, ‘zeker de arbeiders, hoewel hun organisaties zich met de problematiek bezighielden. In Wallonië was de belangstelling groter, vooral bij de arbeiders. Een aantal

Waalse politieke en syndicale leiders verdedigden de opvatting dat het federalisme de mogelijkheid bevatte grondige economische hervormingen door te voeren en de economische wederopstanding van hun gewest te realiseren.’

Dus een meerderheid van de Vlamingen was niet geïnteresseerd in communautaire discussies, terwijl de Walen al droomden van een vergaande federalisering? Je had natuurlijk de Volksunie, de verre voorloper van de N-VA, maar dat was voor veel mensen, zeker in Wallonië, toch de partij van de collaborateurs, de volksverraders die hadden geheuld met de Duitse bezetter. Waarom eisten ze anders amnestie, vrijstelling van straf en herstel van alle burgerrechten voor de ‘zwarten’?

Het is een verleden dat de Vlaamse nationalistenvan nog altijd parten blijft spelen, als ze weer eens naar een herdenkingsfeestje gaan voor de oostfrontstrijders bijvoorbeeld. Ik weet intussen dat de harde, rancuneuze repressie vlak na de Tweede Wereldoorlog ook veel onredelijke veroordelingen en straffen heeft opgeleverd. Dat kinderen en kleinkinderen van zwarten jarenlang beschimpt en gediscrimineerd zijn. Dat de ouders van Eddy Merckx misschien wel collaborateurs waren, of juist niet, wie zal het zeggen, na de dramatische gebeurtenissen in zijn geboortedorp Meensel-Kiezegem. Merckx heeft er in elk geval de kracht uit geput om de beste wielrenner aller tijden te worden. Maar die verhalen heb ik op school of aan tafel nooit gehoord, en ook niet op tv, tot Maurice De Wilde ze eind jaren zeventig uitspitte voor de BRT. Nu pas, met het ouder worden, besef ik dat die verschrikkelijke oorlog in de sixties nog heel dichtbij was, amper twintig jaar geleden. En waarom dat onderwerp toen nog zo gevoelig lag.

Niet dat ik uit een familie zou komen van stugge, stilzwijgende Kempenaars, zoals filmische en literaire clichés het willen.

Mijn grootvader leidde een coöperatieve bakkerij van de christelijke vakbond en was tijdens de oorlog gevlucht voor de Duitsers. Zijn oudste zoon Jan had Germaanse filologie gestudeerd en heeft in de jaren zeventig de eerste groene partij van het land opgericht, nog voor Agalev. Een andere oom was net als mijn ouders geëmigreerd naar Antwerpen en is later de meest bereisde man geworden die ik ken. Mijn moeder en mijn tantes waren geen volgzame huisvrouwen, maar eigenzinnige persoonlijkheden die de mannen onverbloemd van antwoord dienden. Onderwerpen genoeg dus om over te praten, en zelfs om het tot hoogoplopende discussies te laten komen. In mijn familie werd altijd geredetwist, toch in mijn herinnering. Misschien waren al die even verhitte als openhartige gesprekken wel de voedingsbodem van wat ik veel later zou herkennen als mijn kritische denkvermogen, de belangrijkste erfenis die 1968 en bij uitbreiding de hele jaren zestig ons hebben nagelaten.

Gaston Eyskens was ervan overtuigd dat de bevolking in een referendum altijd zou kiezen voor de eenheidsstaat. 'Onze instellingen, partijen en organisaties waren op basis van die structuur georganiseerd. De bevolking had nooit een andere staatsvorm gekend. Gehecht zijn aan de eenheidsstaat was voor velen synoniem met vaderlandsliefde en trouw aan onze instellingen. Andere formules waren voor velen gelijk aan diepe verdeeldheid, versnippering van het gezag, ondermijning van de nationale geest of het begin van separatisme, dat tot riskante avonturen zou leiden. Dat de meerderheid van de bevolking vasthield aan de eenheidsstaat betekende niet dat er niets aan de hand was. In de politiek zijn het meestal actieve en agressieve minderheden en de

acties van intellectuelen die dikwijls de doorslag geven en die hervormingsplannen doordrukken.’

Wie zou Eyskens bedoeld hebben? Mensen als Hugo Schiltz wellicht, de jonge volksvertegenwoordiger van de Volksunie. Zijn partij was begin 1968 nog *quantité négligeable* in het parlement, maar met zijn heldere, goed gefundeerde visie wist hij steeds meer mensen te overtuigen. In een politiek debat op tv veegde hij half januari moeiteloos de vloer aan met zijn ervaren collega's van de PVV (Karel Poma), de CVP (Leo Tindemans) en de BSP (Leo Vranckx.) ‘In een mum van tijd bracht hij het federalisme te berde,’ schreef de tv-recensent in de krant, ‘probleem dat als gevaarlijke boeman voorzichtig ontweken was door de andere deelnemers. De taak van moderator Hemmerrechts, intelligent en gevat als altijd, begon maar met de uiteenzetting van de heer Schiltz, die vrij spoedig de andere deelnemers tegen zich in het harnas joeg.’

Gedreven, intelligente flaminganten als Schiltz vonden inderdaad gehoor in de cenakels van de machtspartijen, zoals Eyskens suggereert. Terwijl de bevolking hard werkte om de nieuw verworven welvaart te bestendigen, en er ook met volle teugen van te genieten, broedden zij op structuren en hervormingen die het systeem een stuk ingewikkelder zouden maken. Met voorop de Waalse socialisten en de Vlaamse christendemocraten. Zij hebben het *communautaire* vuur midden jaren zestig hoog laten op-laaien, en daarmee ook het zaad gestrooid van de protestbeweging. Hier had de revolutie, in andere landen overwegend links en anarchistisch gedreven, een nationalistische inslag.

En ze was ook nog eens vroeger begonnen. Op 20 december 1967 om precies te zijn, toen de beheerraad van de Leuvense universiteit een voorstel besprak van de Franstalige afdeling om een

tehuis voor vrouwelijke studenten te renoveren. Na de brand in de Innovation eerder dat jaar, die meer dan driehonderd slachtoffers eiste, leek dat geen overbodige luxe. Maar plots was er ook sprake van nieuwe onteigeningen, terwijl de Franstalige beheerders en bisschoppen toch beloofd hadden, na veel te lang schipperen en aandringen weliswaar, om niet meer uit te breiden op Vlaams grondgebied. De Vlamingen dienden op hun beurt een ‘expansieplan’ in, en plots zat het spel op de wagen. *De Standaard* kreeg lucht van de zaak, niet toevallig natuurlijk, als spreekbuis van de Vlaamsgezinde vleugel van de CVP, en publiceerde het verhaal. Waarop *La Libre Belgique* en professor De Visscher in de tegenaanval ging.

In 1966 was het conflict nog in de kiem gesmoord. Jan Verroken, fractieleider van de Vlaamse christendemocraten, had een wetsvoorstel ingediend om het beginsel ‘streektaal = onderwijstaal’ ook door te voeren in het hoger onderwijs, zoals het al veel langer gold in het lager en secundair onderwijs. In de praktijk zou dat neerkomen op de overheveling van Leuven Frans naar Wallonië. De PSC, de Franstalige vleugel van de CVP, was in alle staten en eiste dat Verroken zijn voorstel zou intrekken. Zo kwam er een einde aan de eenheid van de machtspartij, lang voor de liberalen en de socialisten hun partijen zouden opdelen. Maar Leuven Vlaams werd wel on hold gezet, om de lieve vrede in de regering-Vanden Boeynants te bewaren.

Paul Vanden Boeynants: een van de politici die mijn kindertijd gedomineerd hebben. Of laten we zeggen wiens naam vaak in de krant stond en die je weleens op tv zag, meestal in saaie regeringsmededelingen. ‘Beste kijkers...’, en dan in vermeend plechtstatig Nederlands met een Frans-Brussels accent minutenlang het volk toespreken, de priemende blik recht in de camera. Als dat de wereld

van de volwassenen was, en Vanden Boeynants de belangrijkste burger van het land, wilde ik nog heel lang kind blijven, en nooit belangrijk worden.

Maar wat wist ik van politiek? Ik speelde winkeltje met mijn zusje en had een Hanky Panky-goocheldoos. Ik las *Bobo*, *Zonnekind* en *Rikse en Fikse*, met goede raad van Nonkel Fons. Die woonde in de abdij van Averbode, zoals wij allemaal wisten, en waakte over ons welzijn. Samen met die andere nonkel van tv, Nonkel Bob. Gitaar om de hals, en dan samen 'Vrolijke vrienden' zingen, een liedje dat voor mensen van mijn generatie tot op hun sterfbed een oorwurm zal blijven. Zelfs deze ene zin volstaat om de melodie weer voor een paar uur door mijn hoofd te laten darterlen. Maar veel meer herinner ik mij ook niet van Nonkel Bob. Of het moesten Mon en Tuur zijn van de Melkbrigade. Mieleke, melleke, mol: karwitsel, karditsel, kardol.

Het is alsof *Klein klein kleutertje* me veel scherper voor de geest staat. Daar kan maar één verklaring voor zijn: Tante Terry, de liefste vrouw van de wereld, met het eerste pluchen tv-dier dat ons ooit toesprak. Knaagje was een eekhoorn en oneindig veel slimmer dan Samson.

Af en toe keek ik nog naar *Het Zandmannetje*, uit een soort kinderlijke nostalgie, want ook daar was ik eigenlijk al te groot voor. En op Nederland had je toen ook, op hetzelfde uur, een paar minuten voor zeven, bedtijd voor kinderen, *Pipo de Clown* (en Mammaloe en Klukkluk en de Dikke Deur). Het liedje kenden we allemaal.

Pipo de clown en Mammaloe
Reizen recht door zon en regen

*Langs de wijde wereldwegen
Pipo de clown en Mammaloe
Maken van hun leven een heerlijk ratjetoe*

Enkele van onze favoriete tv-figuren waren dieren. Echte dieren, met veel verstand en een eigen willetje. De hond heette Lassie, de beer Ben, de dolfijn Flipper en de kangoeroe Skippy. De leeuw, Clarence in *Daktari*, keek scheel. De feuilletons speelden zich af in decors die ons deden dromen van een vrij en avontuurlijk leven in de natuur. Altijd in zwart-wit, natuurlijk, een kleuren-tv hadden we nog niet.

Zou ik het blauw van de zee rond de Florida Keys, waar Flipper werd opgenomen, er toen misschien bij gefantaseerd hebben? Meer dan 25 jaar later ben ik er geweest, op dat prachtige snoer van eilandjes aan de zuidoostkust van de Verenigde Staten. Nergens dolfijnen gezien maar wel veel Porters, Sandy's en Buds. Zo heetten de hoofdpersonages in *Flipper*, een vader en zijn zonen van tien en vijftien. Woonden aan het strand en brachten hele dagen door in het gezelschap van een dolfijn, die zonder te praten toch alle problemen wist op te lossen. Wat een leven!

Helemaal onbereikbaar waren de echte helden die via het kleine scherm in ons leven kwamen. Tarzan, ook al kenden we hem alleen van oude films. Batman, als tekenfilmfiguur (met explosieve tekstballonnen) en gespeeld door Adam West. Als ik nu fragmenten terugzie, kan ik alleen maar vaststellen dat de ironische ondertoon van bepaalde scènes mij toen totaal ontgaan moet zijn. De Batmobiel was mijn favoriete speelgoedauto, met echte raketjes. Ik had ook de Aston Martin van James Bond (met een echt schietstoeltje), de Oldsmobile van de *Man from U.N.C.L.E.*

(met echte schietende mannetjes) en de roze automobiel van Lady Penelope in *The Thunderbirds*.

Zorro kwam uit een heel ander universum, een geromantiseerd verleden, zou ik het nu noemen, waar goed en slecht weleens in elkaar vloeiden. Net als Zorro had ik een boontje voor de dikke Sergeant Garcia, waarschijnlijk omdat ik intussen doorhad dat ik zelf best een mollig kind was. En elke aflevering begon met een hoogtepunt: het triomfantelijke liedje van de tv-serie, ook al kon ik alleen de naam van mijn held uit volle borst meezingen.

Op 5 januari 1968 doet CVP-voorzitter Robert Vandekerckhove een opmerkelijke uitspraak in (uiteraard) *De Standaard*. Hij zegt dat de mogelijke uitbreiding van de Franstalige afdeling naar Nijvel, aan de andere kant van de taalgrens, al in 1965 de goedkeuring genoot van Leuven Frans. Alle ruzies en betogingen hadden vermeden kunnen worden als de politici en de bisschoppen toen hun verantwoordelijkheid hadden genomen, en niet hun toevlucht gezocht in politieke spelletjes en verdragingsmanoeuvres.

Het conflict komt nu in een stroomversnelling. Partijen en politici nemen stelling, bisschoppen en beheerders beleggen spoedvergaderingen. Naast Leuven Vlaams staan ook de splitsing van de Franstalige universiteit in Brussel (ULB) en de oprichting van een zelfstandige Vlaamse universiteit (VUB) op de agenda. ‘Ze hebben het eindelijk begrepen’, schrijft Jan Verroken. Wanneer de Francofone Academische Raad eenparig beslist om in Leuven te blijven, is voor de studenten de maat vol. Zij zijn in november al met meer dan 30.000 op straat gekomen in Antwerpen, enkele maanden voor studenten ook in de rest van de wereld hun stem zouden laten horen.

‘Wij gaan deze universiteit afbreken!’ roept Michiel Vandebussche op 15 januari in auditorium De Valk aan de Tiensestraat. Maar het is zijn gezelschap die de show steelt, Paul Goossens, leider van de Studenten Vakbeweging (SVB). Hij roept op tot actief verzet en profileert zich vrijwel meteen als het boegbeeld van de revolutie.

Goossens heeft twee jaar rechten gestudeerd in Namen, maar schakelde in 1965 in Leuven over op economie. ‘Daar lag de sleutel, zo vermoedde ik, om het wezen van de macht te begrijpen,’ schrijft hij in *Leuven '68 of het geloof in de hemel*, ‘want niet het recht of de godsdienst waren de motor van de maatschappelijke veranderingen.’ En het was niet Karl Marx die hem inspireerde maar zijn economieprofessor in Namen, Jean Raes, een van de vele jezuïeten die opduiken in de voorgeschiedenis van de mei-68’ers. Zeker van de figuren die het idealisme uit hun jeugd jaren later zouden omzetten in sociaal, politiek en journalistiek engagement, zoals mijn eigen nonkel Jan.

Leuven Vlaams was aanvankelijk geen issue voor Paul Goossens. In zijn eerste stuk voor *Ons leven*, het blad van het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond (KVHV), toonde hij zich solidair met de vrijheidsstrijders in Latijns-Amerika en een aanhanger van het Tweede Vaticaans Concilie. Goossens sloot zich in 1966 wel aan bij het protest tegen het ‘mandement’ van de bisschoppen, een dictaat dat de splitsing van de Leuvense universiteit resoluut afwees en daarmee ook een politieke oplossing afblokte. Twee jaar voor mei '68 kwamen de studenten hier al op straat, maar wel zonder het Rode Boekje en met uitgesproken flamigante sympathieën. In andere landen verloor de kerk in de jaren zestig aanhang en autoriteit vanwege haar archaïsche moraal, bij ons speelde evenzeer haar belgicistische onverzettelijkheid.

Maar Leuven Vlaams was voor Paul Goossens geen einddoel, hooguit een koevoet om het vastgeroeste systeem los te wrikken en een ‘volledig onafhankelijke en democratische universiteit’ uit te bouwen. Dat was tegen de zin van het Koördinatiecomitee van de Vlaamse Verenigingen, dat eiste dat de studenten uitsluitend hun marsorders zouden volgen. ‘De tijd dat studenten als huurlingen in de houding gingen staan, was voorbij’, schrijft Goossens. ‘En bevelen hoefden helemaal niet meer, nog een verschil met vroegere generaties die zo graag in uniform rondliepen.’ Een flinke sneer aan het adres van de door de oorlog besmeurde Vlaamse beweging.

Goossens was intussen voorzitter geworden van het KVHV en had in Ludo Martens, hoofdredacteur van *Ons leven*, een bondgenoot in de strijd gevonden. Martens maakte naam met een geruchtmakend ‘seksnummer’ van het studentenblad, waarin hij ook pedofilie in de kerk aankaartte. Het kostte hem een schorsing uit de lessen, maar dat kon Martens niet verhinderen om met Goossens de Studenten Vakbeweging op te richten, een werkgroep binnen het KVHV die in korte tijd uitgroeide tot een autonome organisatie. Naar Chinees voorbeeld introduceerden ze in Leuven muurkranten om de mensen te informeren. Ze lanceerden hun eigen blad, *13 mei* (de dag van het mandement in 1966), ‘een collectief avontuur’ en ‘het medium dat als een breekijzer de mentale reconversie probeerde te forceren.’ Na de moord op de Berlijnse student Benno Ohnesorg in de lente van 1967 en de oprichting van ‘kritische universiteiten’ in Berlijn en Amsterdam sprong de SVB op de trein van de internationale studentenprotesten. Ludo Martens vond dat het hoog tijd was om ‘afcheid te nemen van de thema’s die de studentenbeweging door de Vlaamse bourgeoisie waren opgedrongen’. Leuven Vlaams zou

zichzelf wel oplossen. Paul Goossens werd nu ook geconfronteerd met de 'blindheid' aan de linkerzijde. 'Het Leuvens dynamiet was intact en kon op elk moment exploderen', schrijft hij. Die buitenkans wilde hij niet laten liggen.

De ontploffing komt voor Goossens net op tijd. Op 14 januari bevestigt de Academische Raad van Leuven Frans de uitspraak van professor De Visscher: de universiteit wordt niet gesplitst. Geen verdere uitleg. De volgende dag belegt de SVB een 'volksvergadering' in auditorium De Valk.

En dan gebeurt in Leuven wat tot vandaag het beeld van mei '68 bepaalt, vier maanden voor de rellen in Parijs. Plots circuleren er Rode Boekjes van Mao en instructies voor het maken van molotovcocktails. Kantoren worden vernield, ruiten ingegooid, deuren en muren met verf beklad. Een auditorium gaat in de fik. Op straat komt het tot heftige confrontaties met de politie. 'Walen buiten!' schreeuwen de studenten. 'Ontslag VDB!' 'Revoluatie!' Driehonderd mensen worden aangehouden, Paul Goossens ontkomt ternauwernood aan de handen van de politie. Leuven brandt, en dat krijgt heel België die avond te zien op tv. Het is de eerste keer dat de camera's zo nadrukkelijk aanwezig zijn bij straatrellen, en dat is geen toeval. Paul Goossens beseft dat de nieuwe beeldcultuur nieuwe mogelijkheden biedt. Hij weet dat spectaculaire en dramatische beelden de verontwaardiging van de straat naar de huiskamer kunnen brengen. 'Zonder de televisie was de contestatie er misschien nooit geweest', schrijft Goossens daar zelf over. 'Zij bracht voor elkaar dat de jongeren met andere ogen naar de wereld en haar leiders keken. Ze hoefden niet langer door een waas van letters naar de ware toedracht te speuren. Als je de Amerikaanse bommenwerpers hun napalmbommen boven Vietnam zag droppen en de GI's tegen de Vietcong

aan de slag zag, begreep je meer van de oorlog dan je uit de lectuur van de verslagen kon puren. En zonder de tv zou het verzet aan de Amerikaanse universiteiten allicht nooit dezelfde weerklank gekend hebben. Nu was het zeer inspirerend voor leeftijdgenoten aan de andere kant van de oceaan. Ook in Vlaanderen veranderde de tv de spelregels van de politiek. Iemand als Vanden Boeynants had dat onmiddellijk door, maar wij evengoed. ... Meer dan eens werden acties ondernomen omdat ze sterke en pakkende beelden opleverden.'

Op 16 januari blaast de SVB opnieuw verzamelen in De Valk. Er zijn toespraken gepland van Paul Goossens en Jef Dauwe, preses van het KVHV. Maar dit keer laat de politie niet begaan. De studentenleiders worden ter plaatse gearresteerd en afgevoerd. Dauwe is al gauw weer op vrije voeten, maar Goossens wordt aangehouden en achter de tralies gezet. De SVB is onthoofd, maar heeft nu wel een martelaar. De vrijlating van Paul Goossens wordt een nieuw strijdpunt.

Intussen zijn er op verschillende plaatsen rellen tussen Vlaamse en Franstalige studenten. Actievoerders proberen de cursus van professor Thines te verstoren, maar worden weggejaagd met brandblussers. *'Auf Wiedersehen in Dachau!'* roept de professor de Vlamingen nog na. De meeste van zijn Franstalige collega's gedragen zich al even hatelijk.

De Vlaamse professoren sluiten zich aan bij het verzet en gaan net als de studenten in staking. Andere universiteiten en middelbare scholen tonen zich solidair. Overal in het land zijn er acties en betogingen. In Gent vallen bij gevechten tussen demonstranten en politie ettelijke gewonden, meestal beurs geslagen met een matrak. Net als in Leuven worden vele tientallen studenten gearresteerd.

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Omslagontwerp: Studio Lannoo

Vormgeving: Studio Lannoo in samenwerking met Karakters

Coverfoto: © shutterstock

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2017 en Karel Michiels

D/2017/45/673 – ISBN 978 94 014 4400 2 – NUR 680

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.